

Misijní podoba církve dnes

Hledání podoby misijní církve pro 21. století

Zpracoval Pavel Černý

4. synod leuenberského společenství církví
Praha 24.-25.11.2006

Misijní podoba církve dnes

Motto: *„Církev a teologie, která zapomíná nebo zapírá misijní poslání věřících jako poslů spasení ve světě ohroženém katastrofou, zřídá se i svých základů, a tím sama kapituluje.“*¹

Statistika církví v České republice.

Je církev bez misie vůbec církví?

Počátky teologie jsou spojeny se zápasem o misii církve.

Misijní poslání zůstává, ale jeho podoba se mění (kontextuální misie).

Missio Dei je principiální a závazný vzor misie.

Dnešní podoby misijního poslání a jejich relevance.

J 1,14 „A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy.“

Slovo misie nenajdeme v Písmu. Můžeme ale zjistit, že jde o vyjádření řeckého slova „apostelló“ – posílám, vysílám (od toho je i slovo *apostolos* - apoštol = poslaný, vyslaný). Slovo „misie“ navazuje na tento biblický koncept.

Slovo misie pro poslání církve začal patrně používat Ignác z Loyoly a jeho spolupracovníci. Brzy se tento výraz rozšířil po církvi. V armádě se dnes mluví např. o zahraničních misích a je míněno konkrétní poslání.

Misie je dána naším novou identitou. Kdo jsme my křesťané? Proč jsme zde na této zemi? V Janově evangeliu 1,13 je napsáno: *„Ti se nenarodili, jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž se narodili z Boha.“* Misie je dána novým narozením, pokáním, konverzí, oblečením Krista, křtem Duchem svatým, jak různé křesťanské tradice na základě Písma vyjadřují tuto duchovní skutečnost. Křesťané se narodili z Boha, skrze Ducha svatého a patří do Boží rodiny. Patří Kristu a jsou jeho učedníky.

Prof. Hromádka často církvím připomínal: *„Lidé mají vžitou představu o tom, co je křesťanský život. Ale při pozornějším zkoumání zjistíte, že křesťanská mravnost jim splývá s představou slušného, pořádného života, s určitou dávkou porozumění pro potřeby druhého člověka s bezúhonností v zaměstnání a práci.“* Ano, i to do křesťanského života patří (spořádaný život, porozumění pro druhé a poctivost v práci). Ale to je jen část naší misie.

Pokud chceme porozumět misii církve dnes, musíme se obrátit do svědectví Božího slova. Tam najdeme to, co je označováno jako **Missio Dei** – **Boží misie**. Tato misie začíná Božím pohybem směrem k člověku. Pán

¹ HENGEL Martin: *Between Jesus and Paul: Studies in the Earliest Christianity*. Philadelphia, Fortress Press 1983, s. 64

Bůh nezanedbal své stvoření pod kletbou hříchu, utrpení a smrti. Pán Bůh se rozhodl rozvinout záchrannou misi.

1. *Missio Dei* ve Starém a Novém zákoně

Gn 2,2-3: „Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnáním! Požehnám těm, kdo žehnají tobě, prokleji ty, kdo ti zlořečí. V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země.“

Určitá exkluzivita a odlišnost Izraele nebyly výrazem povýšenosti:

- § S odlišností je spojen základ celosvětové misie. Pán Bůh sám se rozhodl vstoupit do světa a skrze Izrael žehnat lidem různých národů.
- § Ga 3,6-8: *Pohled'te na Abrahama: `uvěřil Bohu, a bylo mu to počítáno za spravedlnost.` Pochopte tedy, že syny Abrahamovými jsou lidé víry. Protože se v Písmu předvídá, že Bůh na základě víry ospravedlní pohanské národy, dostal už Abraham zaslíbení: `V tobě dojdou požehnání všechny národy.`*
- § Již ve Starém zákoně nacházíme evangelium o Boží záchranné misii a ospravedlnění vírou. Boží misie do světa začala. Proto měl být Izrael světlem národů svou zvěstí a svou etickou odlišností.² *Missio Dei* zahrnuje Boží úmysl žehnat národům a k tomuto úkolu si Hospodin povolává konkrétní lidi a také Mesiáše.
- § Spasení národů. Např. Izajáš 49,6-10: *On dále řekl: „Nestačí, abys byl mým služebníkem, který má pozvednout Jákobovy kmeny a přivést zpátky ty z Izraele, kdo byli ušetřeni; dal jsem tě za světlo pronárodům, abys byl spása má do končin země.“*
- § Na tento úkol, na tuto misi ale Izrael sám nestačil. Musel přijít Boží služebník – Mesiáš, který se tohoto úkolu ujal.

Lukáš 24,45 *Tedy jim otevřel mysl, aby rozuměli Písmu. 46 Řekl jim: "Tak je psáno: Kristus bude trpět a třetího dne vstane z mrtvých; 47 v jeho jménu se bude zvěstovat pokání na odpuštění hříchů všem národům, počínajíc Jeruzalémem. 48 Vy jste toho svědky.*

- § Misie Božího služebníka Ježíše Krista obsahovala spásné dílo a zvěst. V jeho jménu se má zvěstovat pokání na odpuštění hříchů.
- § Misie je ve Starém zákoně pevně zakotvena. A v Novém zákoně čteme o jejím naplnění v Ježíši Kristu.
- § Jak má vypadat misie církve dnes? Má to být misie, která následuje misii Ježíše Krista.
- § Bůh nás posílá a Pán Ježíš Kristus je pro nás příkladem a inspirací. J 1,14: *„A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme*

² WRIGHT, Christopher: The Old Testament and Christian Mission. *Evangel*, Summer 1996, s. 39

jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy“.

2. Misie je nám svěřena

Pán svěřuje tuto misii církvi. Misie neznamená držet *status quo* – setrvalý stav. Posláním učedníků je vstupovat na nová místa. Sloužit potřebným (hladovým, nemocným, opuštěným, postiženým katastrofami apod.). Setkávat se s lidmi, kteří ještě o Kristu neslyšeli a to nejen zdálky. Naším úkolem je vstupovat do jejich světa. Ježíš svým učedníkům řekl: „*Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás*“ (J 20,21).

3. Písmo svaté je misiologický dokument

Písmo svaté nevznikalo u zeleného stolu. Bibli je třeba číst jako misiologický dokument, který zachycuje *Missio Dei* a jeho pokračování v dějinách Izraele, v Kristově díle spásy a v rozvíjející se prvotní církvi. Evangelia byla sepsána jako obrana proti heretikům, kteří začali deformovat Ježíšův příběh. Skutky a epištoly dávají nahlédnout do fascinujícího zápasu, kdy se evangelium ze světa hebrejského zařezává do kultur maloasijských, řeckých a římských.

Novozákonní autoři psali ne jako akademičtí teologové, ale v nouzové situaci církve, která se v misii setkala se světem a byla nucena teologizovat.³ To vedlo Martina Kählera ke známému výroku, že „nejstarší misie byla matkou teologie.“⁴ Misiologický přístup k Písmu otvírá inspirující hermeneutické přístupy pro dnešní církve.⁵

4. Inkarnační misie

Misie není jen vykřikování evangelia na lidi z dálky. Jaký příklad nám zanechal Kristus? *Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi... Spatřili jsme jeho slávu...* píše Jan. Slovo nezůstalo v nám nepochopitelné slávě nebe. Slovo se ponížilo, stalo se tělem... a přebývalo mezi námi. Doslova „*stanovalo mezi námi*“ – přijalo na sebe křehkou lidskou existenci uprostřed světa. Misie církve dnes musí být inkarnační misí. Evangelium musí být zvěstováno, ale musí se také vtělit do života svědků a pronikat lidské životy

³ ČERNÝ, Pavel: *Kristovo dílo spásy jako základ a imperativ misie: Aktivity Světové rady církví*. L. Marek, Brno 2006, s. 16

⁴ KÄHLER, Martin: *Schriften zu Christologie und Mission*. München, Chr. Kaiser Verlag 1971, s. 190

⁵ WRIGHT, Christopher J.H.: *Truth with a Mission: Reading Scripture Missiologically*. Grove Books Ltd., Cambridge 2005

a vztahy. Proto dnes křesťanská etika není jen ozdobou křesťanského života, ale je součástí inkarnovaného evangelia.

5. *Diakonie a sociální služba*

- Misie samozřejmě není jen zvěstováním Božího slova. K misii plně patří také diakonie.
- **Základní misiologická rovnice: Misie = evangelizace + diakonie.** Pán Ježíš vypraví nejen podobenství o Marnotratném Synu, kde vyniká Boží láska a přijetí hříšníka. Pán Ježíš vypraví také provokativní podobenství o milosrdném Samařanovi, abychom si uvědomili, jak je důležitá diakonie – služba potřebným (zraněným, nemocným, postiženým, opuštěným, zrazeným, obětím katastrof a chudoby).

6. *Příklady inkarnační misie*

§ Misionáři Jednoty bratrské v Karibské oblasti

§ John Elliot – apoštol indiánů v Nové Anglii

§ Lev Nikolajevič Tolstoj

§ Albert Schweitzer

§ Matka Tereza z Kalkaty

§ Teen Challenge

7. *Směr dnešní misie*

Z misiologického studia Písma vyplývá, že ve Starém zákoně probíhala misie způsobem centripetálním - dostředivým. Lidé přicházeli, aby spatřili chrámovou bohoslužbu, setkali se s moudrým Šalomounem, nebo slyšeli Hospodinova proroka. Někteří byli přitahováni způsobem života, tak jako Rut následovala svou tchýni Noemi. V Novém zákoně je po vzoru Mesiáše dán akcent na misii centrifugální – tedy odstředivou. Také jsou tam lidé, kteří přicházejí k Ježíši. Po ukřižování a vzkříšení je ale důraz dán na cestu učedníků do světa. Před Ježíšovým nanebevstoupením zaznívají slova poslání, která podtrhují směr k lidem: *Jděte ke všem národům..*⁶ Nečekejte ve svých sborech až oni přijdou za vámi, ale jděte. Občas se stane, že někdo do sboru přijde, ale většina nových křesťanů byla někým nebo něčím oslovena. Kristův svědek šel za nimi a v něčem pomohl, nadlehčil břemeno a sdělil Ježíšův příběh.

⁶ Mt 28,19-20a: *Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal.* "

Dodnes končí bohoslužby některých církví slovy „*Ite missa est!*“ (Jděte, mše skončila“) nebo posláním vyjádřeným biblickým slovem. Církev má být společenstvím, které se shromažďuje kolem svého Pána a které také v Boží síle vychází ke svému poslání. To se musíme znovu a znovu učit, aby nezaznívala pouze typická otázka adresovaná někdy křesťanům „Chodíš do kostela?“. Bylo by krásné, kdyby byla doprovázena ještě jinými otázkami. Např. „Proč pomáháš druhým? Proč máš rád i ty, kteří ti dělají zlé věci?“

8. Inkarnační misie dnes

Evangelizace. Je třeba rozvinout *novou evangelizaci pro nové tisíciletí*.⁷ Jan Pavel II. hovořil o potřebě re-evangelizace Evropy. Evangelizace není záležitostí uniformity. Naopak, evangelizace je otázkou pluralitních modelů.

- Vysílání misionářů
- Vznik a rozvoj křesťanských komunit
- Překlady a tisk Biblí a křesťanské literatury
- Křesťanské vyučování – školy
- Zvěstování rozhlasem, televizí, internetem
- Evangelizační shromáždění (Billy Graham, Luis Palau, Ulrich Parzany..)
- Film Ježíš; Alfa kurzy
- Domácí skupiny, domácí církve
- English campy; Survival Camps – „kempy přežití“
- Liturgická obnova

Sociální akce – diakonie. Naším úkolem je praktická služba lidem. Jde o každodenní pomoc potřebným. Na půdě církve vznikly první nemocnice. Církev vždy zahrnovala ve svých programech sociální práci (zakládání domů pro opuštěné, sirotky, seniory, hendikepované, službu narkomanům všeho druhu, syčení a oblékání chudých apod., péče o bezdomovce – azylové domy).

Pastorace. Dnešní životní styl, stresy a problémy jednotlivců, manželství, rodin, výchovy dětí a života ve společnosti, přinášejí rostoucí poptávku po pastoraci. Často ještě dlouho po konverzi mnozí nedovedou využít svou identitu v Kristu. Chybí vzory života! Je třeba rozvíjet integrační programy teologie a psychologie, aby bylo možné pomáhat potřebným.

Plantatio ecclesiae. Církev vždy hledala cesty, jak se dostat za lidmi. V prvotní církvi vidíme důraz na zakládání sborů, které vznikaly patrně nejdříve v soukromých domech (první modlitebna na evropské půdě patrně ve Filipis, v domě obchodnice Lydie). I dnes je zakládání (pěstování,

⁷ Název použitý radou církevních hnutí a nových komunit při ČBK, 28.4.2001

štěpování) stanic a sborů velmi důležitým posláním církve. Jde o zakládání sborů, které nežijí jen samy pro sebe; naše vztahy, naše postoje, to vše je součástí svědectví o Kristu; zvěstování, modlitby, svědectví, svátosti).

Církev nikdy nezapomněla na tuto apoštolskou službu. Kde by byl náš národ, kdyby zde nebyla iro-skotská misie (Modrá u Velehradu), pasovsko-bavorská misie nebo misie soluňských bratrů Cyrila a Metoděje na Velké Moravě.

Dnes ke zdůvodnění důležitosti zakládání stanic a sborů na nových místech pomáhá i sociologie. Misijní institut zjistil, že pokud chceme, aby se každý člověk žijící v určitém městě se mohl dozvědět o Kristu, pak je třeba, aby tam byl jeden sbor křesťanské církve na 2 tisíce obyvatel. To znamená např. pro stotisícové Pardubice 50 sborů a pro Prahu s 1,3 miliony obyvatel 650 evangelizačně působících sborů. Církev, která nestuduje a prakticky nerozvíjí zakládání nových sborů a křesťanských komunit, zatemnila část svého misijního poslání.

Kontextualizace evangelia. Je nutné s evangeliem vstupovat do světů a kultur druhých lidí. To je náročný úkol, ve kterém riskujeme zkreslení evangelia. Je třeba být zakotven v evangeliu, v církvi a odtud vycházet k úkolu interpretace evangelia do současného světa. Apoštol Pavel se přiblížil židům jako žid, Řekům jako Řek, těm, kteří byli pod Zákonem jako pod Zákonem, slabý pro slabé.⁸ Při kontextualizaci oblékáme evangelium do šatů jiné kultury. Pro tento misijní proces je třeba stálé teologické reflexe, abychom evangelium nezkrusili.

Nový zákon odmítá monopolizaci jedné kultury. Vystupují v něm lidé různých kultur i různých etnik.⁹ Jsou vedeni nikoli k zavržení své kultury, ale k jejímu pročištění a transformování evangeliem.

Sbory zaměřené na hledající lidi. Jedná se o celé hnutí sborů, které se zaměřují na hledající lidi. Mezi lidmi pronikají strategiemi rozvinutými na základě sociologických průzkumů. Liturgie není utvářena pro členy sboru, ale pro hosty. Tyto sbory chtějí být kulturně relevantní. Velmi často používají drama, moderní hudbu, interview a zaměřují se na komunikační procesy. Bohoslužba bývá na profesionální úrovni. Sbory bývají rozděleny do skupin, ve kterých v týdnu probíhá výuka, modlitební život a skupinová pastorece. Jedním ze současných představitelů je Bill Hybels a dnes se k tomuto hnutí hlásí tisíce sborů pod názvem Willow Creek Association. Vyznáním Billa Hybelse je snaha, aby v církvi nepohoršovalo nic jiného než kříž Ježíše

⁸ 1K 9,19-23: Jsem svoboděn ode všech, ale učinil jsem se otrokem všech, abych mnohé získal. 20 Židům jsem byl židem, abych získal židy. Těm, kteří jsou pod zákonem, byl jsem pod zákonem, abych získal ty, kteří jsou pod zákonem - i když sám pod zákonem nejsem. 21 Těm, kteří jsou bez zákona, byl jsem bez zákona, abych získal ty, kteří jsou bez zákona - i když před Bohem nejsem bez zákona, neboť mým zákonem je Kristus. 22 Těm, kdo jsou slabí, stal jsem se slabým, abych získal slabé. Všem jsem se stal vším, abych získal aspoň některé. 23 Všecko to dělám pro evangelium, abych na něm měl podíl.

⁹ Samařan, Samařanka, setník, farizejové, helénisté, pohané....

Krista. To znamená naše nevhodné způsoby, nesrozumitelná kázání, kulturně odcizená liturgie, musí pryč.

Emerging Church. V posledních letech se v řadě zemí doslova „vynořují“ a vznikají nové eklesiologické modely církví. Velmi často tyto nové církve nemají vyhraněné denominační hranice, není v nich hierarchie církevních struktur a fungují podobně jako „*base communities*“ v Jižní Americe. Jsou to církve, které často vznikají kolem různých křesťanských osobností a bývají spojovány geograficky (sídlíště) a také společnými problémy (sociální problémy).

Nově vznikající církve je výrazem hledání duchovně autentické, kulturně sladěné a atraktivní podoby církve.¹⁰ Tyto eklesiologické modely nejsou klonováním stávajících církví. Jedná se o transformaci modelů současných církví. Není jisté, jak se tyto modely církve rozvinou. Jsou typicky postmoderní, odmítají instituční formy a vítají pluralitu a různost. Mnozí misiologové se shodují v tom, že se může jednat o reakci na skomírající církve, které odcizují své členy od ostatních lidí. Je možné, že Pán Bůh tímto způsobem obnovuje misi církve v době kulturních turbulencí. Možná, že se jedná o hnutí, které může přemostit propast mezi církví a kulturou.

V těchto nových útvarech se často zachytí ti, kteří byli zklamáni církví. Najdeme tam sbory, které nemají nedělní bohoslužbu a fungují intenzivně v týdnu. Najdeme tam lidi, kteří neunesli jednotvárný charismatický důraz na nemilosrdnou radost, která vede k popírání bolesti, žalu, hněvu či jiných emocí. Některé z těchto skupin znovu objevují tradiční liturgické prvky.

V těchto nových útvarech je důraz na misii, společenství a bohoslužbu těch, kteří bývají často spojeni okruhy svých zájmů, svou etnickou minoritní skupinou ve společnosti (např. emigranti), nebo různými subkulturami mládeže. Tyto církve vznikají v kavárnách, klubech, v místech zaměstnání či prostřednictvím internetu. Je jasné, že tyto církve potřebují teologickou pomoc a historickou zkušenost etablovaných církví. Na druhou stranu současné církve potřebují stimuly, provokace a tvořivé kulturní prostředí těchto vynořujících se církví. Anglikánský arcibiskup z Canterbury George Carey podtrhl, že *eklesiologie je podskupinou učení o misii*.¹¹ Tím chtěl povědět, že důležité je předání zvěsti, ale eklesiologické modely si musí vytvořit nové církevní společenství. Místní prostředí může vytvořit nové eklesiologické modely, které nebudou identické s těmi, jejichž reprezentanti evangelium určité skupině lidí přinesli. Zvěst evangelia nezahrnuje primárně církevní struktury. Můžeme spíše hovořit o sekundárních důrazech.

Mezilidské vztahy se dnes otáčejí kolem nejrůznějších komunikačních sítí. Mezi nimi je novým fenoménem internet, který spojuje různé lidi

¹⁰ Srov. MURRAY, Stuart: *Post-Christendom: Church and Mission in a New World*. Paternoster, 2004

¹¹ CAREY, George: Church Planting Conference Address. 1989.

z různých míst. Různé *chat-rooms* dávají možnost navazovat kontakty kolem společných témat a zájmů. Sousedské vztahy dnes mnoho neznamenaají. Lidé na sídlištích často neznají své sousedy. Vztahy se rozvíjejí kolem společných zájmů (zahrádkáři, turisté, šachisté, fotografové.....). To znamená, že dnes v církvích nemůžeme spoléhat ani na zbytky parochiálního systému. Lidé se nesdružují podle místa bydlení, ale podle svých zájmů. I do sboru půjdou tam, kde jsou dobré vztahy, pro ně přijatelná podoba církve a kde je dobrá nabídka - např. dobré kázání, dobrá hudba a zpěv, či rozvinutá evangelizace a diakonie.

Konzumní kultura. Dnešní člověk chce, aby mu vše přesně vyhovovalo na míru. Je zvyklý na velký výběr ze supermarketu. Chce si vybrat styl liturgie, styl zpěvu, způsob komunikace, formu evangelizace či zaměření diakonické služby. Odhaduje se, že v příštích letech tendence k vlastnímu výběru bude ještě sílit. Lidé budou patrně ještě vybíravější v otázce nabídky současných sborů a církví. Můžeme to kritizovat, ale nemůžeme to změnit. Církev musí odpovídat na otázky, které jí lidi kladou a musí opatřovat nabídku a servis pro ty, kteří hledají a potřebují pomoc. Minulý anglikánský arcibiskup George Carey napsal: *Překotné změny ve společnosti... znamenají, že jsme více mobilní, více městští, více individualističtí a více kritičtí, než dřívější generace. Proto je pravděpodobné, že náboženství bude méně záležitostí kultury, ale více záležitostí volby.*¹² To, jak lidé myslí, když nakupují, tak přemýšlejí také o pravdě. To znamená, že vybírají to, co je výhodnější, levnější a když vidí něco nového, staré vyřadí a koupí to.

Post-denominacionalismus? Mladší generační skupiny se posunují od ekumenického chápání církví k tzv. post-denominacionalismu. Tito mladí lidé jsou obklopeni sekularismem, materialismem, soutěživostí různých duchovních proudů a jiných náboženství. Pro tyto mladé lidi zůstává na prvním místě snaha být autentickým křesťanem a to bez ohledu na denominační příslušnost. Denominace vnímají jako nepohodlné nálepky jedné víry. Tito křesťané jsou mobilní, znají různé sbory a církve a často se dávají vést nikoli dogmatickými stanovisky, ale otázkou přijetí, atmosféry a duchovního prožitku.

Praktické návrhy k rozvinutí misijního poslání dnes

1. Česká republika potřebuje re-evangelizaci.¹³ Je třeba hledat vhodné způsoby ke zvěstování evangelia. To znamená např. zahrnout i liturgickou obnovu, kdy se budeme stále ptát, zda způsob naší bohoslužby a našeho kázání komunikuje evangelium srozumitelně

¹² CAREY, George: *Planting New Churches*. Eagle Publishing 1991, s. 24

¹³ JAN PAVEL II.: *Redemptoris Missio: O Stále platnosti misijního poslání*. Zvon, Praha 1994, s. 8: „Misie totiž obnoví církev, upevní víru a křesťanskou identitu a vnese novou horlivost a nové stimuly. Víra zesílí předáváním! Nová evangelizace křesťanských národů najde podnět a oporu v práci pro misii na celém světě.“

(kontextuálním způsobem) a zda je evangelium zvěstováno v plnosti a Boží moci.

2. Církevní sbory mají pamatovat, že projevem života je **zakládání nových stanic a sborů**. V přírodě obdivujeme buněčné dělení, které je nástrojem vznikajícího života. Dospělá buňka se začne rýhovat, až se jednou rozdělí na dvě části. Každý sbor by měl dlouhodobě pamatovat na tento princip.
3. **Finanční rozpočet sborů** by nikdy neměl být charakterizován heslem „Národ sobě“. Každý sbor by měl nasměrovat alespoň „desátek“ - 10 % svých příjmů směrem ven – na misií (evangelizace, podpora tisku Biblí, sociální projekty).
4. Je na čase, aby se české církve více zapojovaly do **zahraniční misie**. Vysílání misijních pracovníků rozvíjí evangelizaci a diakonii ve světě a nesmírně obohacuje a posiluje místní církve. Kontakty se zahraničními církvemi pomáhají ke kontextualizaci evangelia.
5. Je třeba rozvíjet **relevantní eklesiologické modely**. V některých lokalitách se ukazuje, že domácí skupiny společného studia Bible a společných modliteb jsou přirozeným nástrojem skupinové pastorače a evangelizace. V některých zemích se vytvořily nové sbory kolem teologických škol nebo kolem rozvíjení sociálních programů.
6. Každý sbor má mít formulovanou **vizi svého misijního zaměření**. Tato filozofie služby má být předmětem hodnocení na členských shromážděních a má být pravidelně aktualizována.
7. Práce pro společnost se může projevit v **politické diakonii**, ke které jsou někteří křesťané povoláni a obdarováni. Křesťané se mají uplatnit v zápase o dobré směřování věcí veřejných a za spravedlnost ve společnosti.
8. **Křesťanská etika** není nadstavbou, ale součástí našeho misijního poslání. Etika Starého i Nového zákona obsahuje prvky osobní odpovědnosti, ale také principy, které mají co povědět k dnešním ekonomickým a politickým problémům. Zanedbání křesťanské etiky vede k zatemnění evangelijní zvěsti. Církev má být světlem a městem ležícím na hoře.
9. **Vztah ke stvoření**. Misijní podoba církve dnes nemůže ignorovat ekologickou gramotnost, ochranu přírody, udržitelný rozvoj. Výchova různých generací musí obsahovat prevenci proti plýtvání energiemi, důraz na třídění odpadu a odpovědnost ve vztahu k přírodě, jako k Božímu stvoření.
10. **Sociologický pluralismus**. Jestliže křesťanská zvěst předpokládá jedinečnost Ježíše Krista, potom překonávání přehrad mezi různými etniky a subkulturami má být křesťanským přínosem ve společnosti.
11. **Kaplanská služba v armádě a ve věznicích**. Důležitá je příprava pracovníků.

12. **Kaplanská služba ve zdravotnických zařízeních.** Je třeba ji rozvinout.
13. **K rozvinutí misijního poslání církve je třeba teologická reflexe a její propojení s církevní praxí.** Je nezbytné, aby všechna teologická učiliště – fakulty a semináře – vyučovaly misijní hermeneutice, vedly k osobní angažovanosti a připravovaly k účasti na misijním poslání církve dnes. Propojení akademické teologie s problematikou církvi je zásadním požadavkem dnešní situace. Podle Karla Bartha je teologie funkcí církve. Pokud tuto funkci neplní, je to vůbec teologie? Každé teologické zařízení musí vyučovat teologii misie a také kontextuální teologii.
14. **Sdílené vedení sboru a zapojení Kristova těla do služby.** Tradičním označením to můžeme vyjádřit jako zapojení laiků v bohoslužbě, ve vedení sboru, v misijní službě směrem do společnosti. Je třeba jednoznačně a rozhodně vyhostit „systém jednoho muže“. Toho je možné dosáhnout vyučováním duchovních principů a trpělivostí sboru, aby unesl chyby začátečníků. Bez praxe se lidé nemohou naučit sloužit.
15. **Podle průzkumu anglikánské církve je možné, aby církev byla znovu spojena jak se společností, tak s jednotlivci a to prostřednictvím modelu různosti v jednotě.** Je třeba zakořenění v trojjediném a nekonečně tvořícím životě z Boha. Pro současnost i budoucnost budou mít velkou cenu otevřené domácnosti s darem pohostinnosti, společenství, která povedou ke smíření a centra, kde bude jasné zaměření na živého Boha. Výzvou zůstává formování společenství, která budou povzbuzovat setkání s Bohem a s Božím lidem způsobem, který přesvědčuje, vede k obrácení a transformuje ty, kteří reagují.¹⁴
16. **Je třeba být tam, kde jsou lidé a být s nimi připraveni komunikovat jejich způsobem.** V této oblasti je neocenitelným zdrojem Kristova inkarnace – být s lidmi, sestoupit k nim, stát se jedním z nich. Znamená to také znát jejich kulturu, hodnoty, životní styl a okruhy jejich komunikace (komunikační sítě).
17. **Pět návrhů pro církve, které chtějí být misijní.**
- § Misijní církve je soustředěna na trojjediného Boha. Bohoslužba je soustředěna na lásku k Bohu, který je uctíván jako Otec, Syn a Duch svatý.
 - § Misijní církve je inkarnační. Je připravena kontextualizovat evangelium způsoby, které nemusejí být jejím členům blízké. Čím je církev starší, tím více se musí snažit rozpoznat, zda je srozumitelná. Je třeba ochota k oběti a zbavení se toho, co je pouze kulturním oblekem a nepatří to k evangeliu. Tento proces

¹⁴ Srov. *Mission-shaped church: Church planting and fresh expressions of the church in a changing context.* Church House Publishing, London 2004

bývá často bolestný (oblíbené písně, způsob modliteb, styl kázání, způsob výuky).

- § Misijní církve je transformační a snaží se mocí evangelia a Ducha svatého proměňovat společnost ve které žije.
- § Misijní církve činí (přivádí) ke Kristu učedníky - μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη.. Zde nejde jen o vyučování, ale o přivádění a činění Ježíšových učedníků (konverze, katecheze, duchovní formace, vyučování). Povzbuzuje uplatnění duchovního obdarování svých členů a investuje do dalšího vzdělávání a růstu svých pracovníků (kazatelů, presbyterů, vedoucích mládeže, pracovníků s dětmi, diákonů apod. Misijní církve je zaměřena na transformaci jednotlivců i společnosti.
- § Misijní církve je založena na vztazích. Buduje mezilidské vztahy a koinonia – společenství je důležitou hodnotou. Vznikají v ní a rozvíjejí se vzájemně provázané vztahy. Misijní církve je charakteristická tím, že vítá hosty a je pohostinná. Kvůli hostům a nově připojeným členům jiné kultury je možné měnit její podobu.

Závěr

Přemýšlejme nad tím, jakým způsobem zrcadlíme ve svých sborech, farnostech a církvích princip Kristovy inkarnace.

Nakolik jsou stávající církve české ekumeny ovlivněny normativním příkladem Missio Dei – Boží misie, která se zřetelně projevila v inkarnaci Božího Syna Ježíše Krista? On vešel do domu celníka Zachea, nechal si podat vodu od Samařanky a hovořil s ní o uctívání Boha, uzdravil služebníka setníka – vojenského důstojníka a věnoval čas dětem. Byl obviňován z různých věcí, ale nikdy z toho, že by ztratil svou identitu Božího království.

Jak se my dnes vtělujeme do různých kontextů života dnešní společnosti? Jak se dovedeme přiblížit, doslova – vtělit a zároveň neztratit svou křesťanskou identitu? Ježíš nám svým životem a dílem zůstává paradigmatem našeho misijního poslání. Christologie zůstává trvalou výzvou a inspirací pro rozvíjení Missio Dei církve ve 21. století.